

UUDISTETAAN SUOMI KESTÄVÄKSI

Talouden ja työllisyyden tiekartta 2015–2020

Vihreiden Talouden ja työllisyyden tiekartta on esityksemme tarvittavista toimenpiteistä Suomen talouden kuntoon saattamiseksi vuoteen 2020 mennessä. Näillä vihreillä ratkaisuihin saadaan työllisyys ja julkisen talouden kestävyys kuntoon: lisää työpaikkoja, uudenlaista teollisuutta ja tuotantoa - vähemmän valtiontalouden alijäämää ja julkisen talouden kestävyysvajetta.

Suomen on valittava rohkea uudistusten tie. Maailma muuttuu nopeasti. Ilmastonsuojelu edellyttää syvälle käyvää tuotannon, talouden ja energiajärjestelmän muutosta. Luonnonvarojen liikakäyttö pakottaa kiertotalouteen ja säästäväisyyteen. Automaation ja robotiikan kehitys tulee muuttamaan työn, tuotannon ja palveluiden luonnetta ja rakennetta voimakkaasti lähivuosina ja -vuosikymmeninä. Muuttuva talous edellyttää uudenlaisia ratkaisuja. Suomen on oltava kehityksen etujoukoissa, kun erilaiset muutokset ravistelevat totuttuja rakenteita.

Toisin kuin eräät muut puolueet me emme usko, että nousuun päästään juustohöyläällä menosäästöjä ja julkisen talouden kovakätisellä sopeutuksella. Sellaiset toimet näivettävät taloutta entisestään – ostovoima heikkenee, verotulot laskevat ja kansantulo supistuu.

Toisaalta emme pidä tiukasti kiinni nykyisistä julkisen sektorin rakenteista. Valtion ja kuntien toimintatapoja on rohkeasti uudistettava niin, että pystymme vastaamaan muuttuvan maailman tarpeisiin. Yritysten toimintaedellytykset on pidettävä kunnossa ja niitä on kannustettava työllistämään. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, sillä niiden työllistämispotentiaali on suuri.

Suomen on panostettava uusiutuvaan energiaan, bio- ja kiertotalouteen, clean techiin sekä digitalisaatioon. Kestävää maailmantaloutta rakennettaessa nämä ovat varmoja kasvualoja, joilla on maailmanlaajuisista kysyntää.

Työllisyyden kohentaminen on keskeisin tavoitteemme. Työttömyysasteen ollessa 8,8 prosenttia kansantalouden potentiaalista huomattava osa jää hyödyntämättä. Työttömyyden hintalappu koostuu työttömyyskorvauksista ja menetetyistä verotuloista. Myös sen sosiaalinen hinta on kova.

Leikkaamalla julkisia palveluita ja perusturvaa Suomea ei ole mahdollista saada taloudellisesti kestävälle tielle. Leikkaukset kohdistuvat epäreilusti yhteiskunnan heikompiosaisiin, alentavat ostovoimaa ja lisäävät eriarvoisuutta. 1990-luvun laman leikkausten jäljet ovat edelleen nähtävissä. Myös istuva hallitus on toimeenpannut leikkauksia.

Haluamme muuttaa verotuksen painopistettä niin, että työntekoon kohdistuvaa verotusta alennetaan ja vastaavasti korotetaan ympäristö- ja haittaveroja. Verotuksen progressio on säilytettävä kompensoimalla kulutusverojen korotukset pienituloisille. Nykytilanteessa emme halua korottaa kokonaisveroastetta, mutta laadukkaiden julkisten palveluiden turvaaminen voi sitä edellyttää.

Julkista sektoria on päivitettävä. Meidän on opittava toimimaan tehokkaammin ja joustavammin; on opeteltava uudenlaisia palveluiden tuottamisen tapoja. Nopeasti etenevä digitalisaatio luo mahdollisuuksia. Yhteisöllinen, eri sektorit yhdistävä tehokkuus lisää tuottavuutta. Tarjoamalla osallisuutta tukevia ja niihin perustuvia palveluita ihmiset voivat monin tavoin olla mukana päätöksenteossa ja palvelutuotannossa.

Julkisen sektorin voi vauhdittaa uusien ratkaisujen syntymistä avaamalla tietovarantonsa yleiseen käyttöön. Näin yritykset pääsevät kehittämään uudenlaisia palvelukonsepteja.

Suomesta on tehtävä kokeiluyhteiskunta, jossa uusia ideoita testataan ennakkoluulottomasti käytännössä.

Suomella on hyvät edellytykset olla kehityksen kärkipaikoilla: meillä on koulutettu kansa, paljon digi- ja mobiiliosaamista, vakaat olot ja runsaat luonnonvarat.

Toteutetaan vihreä työllisyyspaketti: luodaan uutta työtä ja elinkeinotoimintaa

Nostetaan työllisyysastetta luomalla 200 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä. Näin parannamme julkisen talouden tasapainoa 4,5 miljardilla eurolla.

Lisätään työn tarjontaa ja kysyntää. Laaditaan samalla vihreä teollisuusstrategia, joka tekee Suomesta johtavan maan puhtaan teknologian ja energiantuotannon alalla sekä kierto- ja biotaloudessa.

Lisätään työn kysyntää ja työvoiman tarjontaa

Tehdään työn tarjoamisesta ja yrittämisestä helpompaa

- Pienissä ja keskisuurissa yrityksissä on suuri työllistämispotentiaali, sitä kannattaa tukea..
- Helpotetaan ensimmäisen työntekijän palkkaamista
- Nostetaan ensi vaiheessa ALV-velvollisuuden huojennusraja 55 000 euroon. Haetaan jatkossa EU:lta oikeus nostaa ALV-velvollisuuden alaraja 30 000 euroon
- Edistetään yrittäjärauhaa: yhden luukun periaate palveluissa ja turhan byrokratian ja sääntelytaakan karsiminen etenkin mikroyrityksiltä.
- Selvitetään mahdollisuus pk-yritysten yritysten työllistämisen- ja tuotantoinvestointivaruksen käyttöönottoon (esim 30% edellisen vuoden palkkasummasta voitaisiin jättää varauksena yritykseen). Harkitaan 5% yrittäjähuojennuksen käyttöönottoa henkilöyrityksissä.
- Tehdään työmarkkinatuesta oikeasti työmarkkinatuki: poistetaan sovitellusta työmarkkinatuesta vaatimus osa-aikaisesta työstä ja korotetaan etuoikeutettua tuloa.
- Huojennetaan yrityksen ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän osalta palkan sivukuluja esimerkiksi puoleksi vuodeksi
- Korjataan mikroyrittäjien, itsensä työllistäjien ja taiteilijoiden sosiaaliturvaa.
- Parannetaan nuorten ja ikääntyneiden työmarkkina-asemaa porrastamalla eläkemaksuja pienemmiksi alle 25- ja yli 55-vuotiaiden osalta.

40 000 uutta työpaikkaa yhden hengen yrityksiin, jos joka neljäs palkkaa yhden ulkopuolisen työntekijän.

Maahanmuuton lisääminen:

30 000 uutta työpaikkaa

Osa-aikatyön lisääminen:

10 000 uutta työpaikkaa

Infra- ja asuntorakentaminen ja homekorjaukset:

20 000 uutta työpaikkaa

Uudistetaan sosiaaliturva perustuloksi - tehdään työn vastaanottamisesta aina kannattavaa

- Perustulo lisää työvoiman tarjontaa takaamalla, että työ on kaikissa tilanteissa tekijälle kannattavaa
- Vihreiden perustulomalli on kaikille aikuisille maksettava nykyisen perusturvan suuruinen etuus. Kustannuksiltaan vihreä perustulo ei ole nykyistä järjestelmää kalliimpi. Perustulo kerätään asteittain verotuksella niiltä, jotka eivät sitä tarvitse
- Aloitetaan uudistus toteuttamalla ensin perustulokokeilu, jonka tulosten perusteella valmistellaan koko maassa käyttöön otettava perustulomalli
- Jatketaan samalla nykyisen sosiaaliturvan kehittämistä kohti perustuloa: helpotetaan työtulojen ja sosiaaliturvan yhteensovittamista esimerkiksi kehittämällä asumistukea ja korottamalla toimeentulotuen etuoikeutettua tuloa
- Helpotetaan osa-aikaista työskentelyä tilanteissa, joissa se edistää työssä jatkamista tai ehkäisee työuran päättymistä tai keskeytymistä

Lisätään työperäistä maahanmuuttoa

- Helpotetaan ulkomaalaisten työntekijöiden palkkaamista luopumalla työvoiman saatavuusharkinnasta.
- Helpotetaan työperäistä maahanmuuttoa nopeuttamalla työlupakäytäntöjä ja lisäämällä ulkomailla hankitun pätevyyden tunnustamista
- Ulkomaisten sijoitusten ja maahanmuuttajien yritystoiminnan edistämiseksi viranomaisten tulee palvella kaikissa yritystoimintaan liittyvissä asioissa myös englanniksi
- Tarjotaan ulkomaalaisille opiskelijoille pysyvä oleskelulupa valmistumisen jälkeen.

Parannetaan ravintola- ja matkailualan toimintaedellytyksiä

- Alennetaan ravintolassa nautitun alkoholin arvonnäkövero 14 prosenttiin (sama kuin ravintolaruoka)
- Kehitetään määrätietoisesti matkailua: suomalaisesta luonnosta ja hiljaisuudesta matkailuvaltti

Investoidaan uutta kasvua tukeviin infrahankkeisiin, asuntotuotantoon ja homekorjauksiin

- Investoidaan tulevaisuuteen: rahoitetaan rautateiden kunnossapitoa ja nopeita ratayhteyksiä
- Lisätään pääkaupunkiseudun ja kasvukeskusten asuntorakentamista, jotta tarjonta vastaa paremmin kysyntään
- Korjataan nopeutetusti homevaurioisia julkisia rakennuksia

Käynnistetään uusiutuvan energian vallankumous: panostetaan uusiutuvaan kotimaiseen energiaan ja energiatehokkuuden parantamiseen

Toteutetaan energiamurros: vauhditetaan siirtymistä kestäväan energiatalouteen ja vähennetään tuontiriippuvuutta. Synnytetään vahvat kotimarkkinat, joilta yritykset saavat referenssejä vientiponnistusten tueksi. Energia- ja ympäristöteknologia on maailman nopeimmin kehittyvä toimiala.

Uusiutuvan energian vallankumous:
50 000 uutta työpaikkaa

- Nostetaan uusiutuvan energian osuus vähintään 60 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
- Panostetaan kotimaisiin uusiutuviin energianlähteisiin ja hajautettuun pientuotantoon.
- Korotetaan kotitalousvähennystä, jos remontti kohdistuu lämmitystapamuutokseen tai energiatehokkuuden parantamiseen.
- Raivataan hallinnolliset esteet tuuli- ja aurinkovoimalta.
- Taataan verottomuus piensähkötuotannolle.
- Siirrytään nettolaskutukseen, jossa pientuottaja maksaa vain kuluttamansa ja tuottamansa sähkön erotuksesta.
- Alennetaan syöttötariffin tehorajaa biokaasu- ja hakevoimaloiden osalta.
- Kehitetään älykästä sähköverkkoa, joka tasaa kulutushuippuja ja vähentää varavoimalaitosten tarvetta.
- Parannetaan koko yhteiskunnan energiatehokkuutta.
- Perustetaan energiarahasto, jolla rahoitetaan ja vauhditetaan energiamurrosta. Rahaston koko olisi esimerkiksi 200 M€ ja pääoma siihen koottaisiin valtion taseesta ja yksityisiltä ja institutionaalisilta sijoittajilta.
- Tuetaan uuden teknologian demonstraatio- ja pilottihankkeita.
- Suunnitellaan yritystukia nykyistä enemmän uusiutuvan energian hankkeisiin.
- Irrottaudutaan öljyriippuvuudesta erityisesti liikenteessä.
- Nopeutetaan siirtymää sähkö- ja biokaasuautoihin: nollapäästöautoille nollaverot.
- Otetaan käyttöön paikannukseen perustuvat tienkäyttömaksut, jotka porrastetaan ajan, paikan ja päästöjen mukaan.

Panostetaan uusiin kasvualoihin: laaditaan vihreä teollisuusstrategia

- Toteutetaan biotalousstrategiaa: edistetään ekoinnovaatioita ja teollisia symbiooseja
- Tehdään Suomesta ravinteiden kierrätyksen mallimaa: edistetään lannan prosessointia sekä elintarviketeollisuuden ja yhdyskuntien ravinteiden talteenottoa
- Kehitetään lähi-, luomu- ja villiruuan sekä muiden luonnontuotteiden tuotekehitystä ja markkinointia
- Kehitetään luontomatkailu- ja virkistyspalveluita osana monialaista maaseutua
- Toteutetaan clean tech –strategiaa: tuetaan puhtaan teknologian investointeja, käytetään energiarahastoa ja varmistetaan riskirahoituksen saatavuus

Biotalous (pl. bioenergian työpaikat):
20 000 uutta työpaikkaa
Clean tech (pl. energia-alan ja biotalouden työpaikat):
20 000 uutta työpaikkaa

- Luodaan demonstraatio- ja pilotointiympäristöjä innovaatioiden testaamiseksi
- Tehdään puhtaasta teknologiasta suomalaisen viennin painopiste
- Valjastetaan julkiset hankinnat vauhdittamaan vihreään talouteen siirtymistä: Kuntien ja valtion investoinneista on tehtävä energia- ja materiaalitehokkuuden ja puhtaan teknologian edelläkävijöitä.
- Otetaan tavoitteeksi, että 10 prosenttia julkisista hankinnoista kohdistetaan puhtaan teknologian tuotteisiin ja innovatiivisiin hankintoihin.
- Edistetään kiertotaloustavoitteita ja vauhditetaan kansallisella toimenpideohjelmalla Suomen siirtymistä kiertotalouteen, jossa jätteen ja materiaalien kierrätysaste on tuntuvasti nykyistä korkeampi.

Luodaan luovan työn aloille uusia palveluja ja teollisuutta

- Nostetaan älymurroksella ja digitalisaatiolla Suomi kärkeen älykkäiden palveluiden tuottamisessa
- Modernisoidaan julkinen sektori digitalisaation ja avointen tietoratkaisujen avulla niin, että julkinen sektori voi tuottaa ihmisille parempia ja joustavampia palveluja vähemmällä luonnonvarojen kulutuksella luoden samalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle.
- Jatketaan julkisten tietovarantojen avaamista. Toteutetaan kaikki julkiset tietojärjestelmät avoimella koodilla ja avoimin rajapinnoin.
- Osoitetaan digitalisaation edistäminen selkeästi yhden ministeriön vastuulle.
- Käydään läpi kaikki julkisen sektorin palvelut digitalisaation näkökulmasta.
- Edistetään Big Dataa *) julkisen sektorin hankkeita, koulutuksella ja rahoitusmahdollisuuksilla. Näin parannetaan tuottavuutta ja tarjotaan mahdollisuuksia innovatiivisiin sovelluksiin. Yksityisyyden suoja on turvattava.
- Edistetään lainsäädännöllä ja hallintoa uudistamalla mahdollisuuksia kehittää My Datan *) pohjalta uudenlaisia palveluita ja liiketoimintamalleja.
- Otetaan käyttöön tulorekisteri ja yritysten reaaliaikainen taloudenseuranta (RTE). Yritysten tarvitsee ilmoittaa verotus-, tilinpäätös- ym. tiedot vain kerran. Tiedonkulku viranomaisille helpottuu ja samalla voidaan torjua harmaata taloutta.
- Vauhditetaan luovaa taloutta vahvistamalla aineettomien oikeuksien kaupallista hyödyntämistä lainsäädännöllä ja neuvonnalla sekä tarjoamalla rahoituspalveluita.
- Itsenäiseen, yrittäjäriskin ja taloudellisen vastuun sisältävään luovan alan toimintaan tulee soveltaa elinkeinoverotusta ja esimerkiksi henkilökohtaiset tekijänoikeuskorvaukset tulee voida siirtää tekijän määräysvallassa olevan yhtiön elinkeinotuloksi
- Mahdollistetaan jakamistalouden kehittyminen lainsäädännöllä - työntekijöiden oikeudet ja yritysten reilun kilpailun pelisäännöt huomioiden
- Ollaan valmiita rohkeisiin kokeiluihin. Esimerkiksi palveluja ja ihmislähtöisiä innovaatioita kehitettäessä kokeiluja voidaan tehdä nopeasti ja kevyesti pian idean saamisen jälkeen.

Älypalvelut ja luovat alat:
10 000 uutta työpaikkaa

*) Big Data = valtavien tietomassojen tallentamista, yhdistelemistä, siirtämistä ja analysointia. My Data = ihmisten oikeutta ja pääsyä heistä kerättyyn dataan, kuten julkishallinnon keräämiin tietoihin sekä eri palveluntarjoajien tapahtuma- ja tilastotietoihin, kuten ostotietoihin, liikennetietoihin ja teletietoihin.

Uudistetaan julkista sektoria

Julkisella sektorilla tarvitaan rakenteellisia uudistuksia: uudenlainen julkinen sektori on aiempaa ketterämpi ja tehokkaampi ja tukee kansalaisia ja yrityksiä murroksissa. Investoidaan tulevaisuuteen toteuttamalla älykästä ja kestävästä kasvua tukevia infrainvestointeja.

- Korjataan kestävyysvaje jatkamalla rakenneuudistuksia
- Ei tehdä juustohöyläleikkauksia julkisella sektorilla – eläköitymisen myötä henkilöstö voi vähentyä
- Viedään sote-uudistus maaliin: parannetaan julkista perusterveydenhuoltoa ja parannetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamista niin, että hoitoketjut saadaan sujuviksi. Samalla kustannukset pienenevät.
- Luodaan sosiaali- ja terveyden huoltoon yksikanavainen rahoitusmalli, joka kannustaa vaikuttavuuteen, tehokkuuteen ja hyvään hoitoon

- Jatketaan julkisen sektorin digitalisaatiota luomalla tehokkaampia ja parempia palveluita
- Mahdollistetaan liikenne palveluna – hankkeiden kehittyminen.
- Ratkaistaan Helsingin seudun erityisongelmia ja vahvistetaan sen kilpailukykyä kokoamalla maankäytön, asumisen, liikenteen, elinkeino- ja työvoimapolitiikan päätöksenteko sekä maahanmuuton ja kotouttamisen koordinointi metropolihallinnolle.
- Jaetaan vanhemmuuden kulut työnantajien kesken tavoitteena vanhempainvapaissa 6+6+6 -malli
- Varmistetaan nuorisotakuun toteutuminen ja estetään nuorten syrjäytymistä
- Lisätään oppisopimusopiskelua uudelleen kouluttautumisen ja aikuiskoulutuksen väylänä
- Kehitetään koulutustyösuhdetta valtion tukemana koulutusopimuksena.

Budjetti- ja kestävyysvaikutukset

Lisää tuloja, vähemmän menoja

Valtion velkaantumistahti on nopea. Leikkauslistojen sijasta vihreät esittävät joukon toimia, joiden avulla valtion alijäämää voidaan pienentää 1,7 miljardilla eurolla tulevan hallituskauden aikana.

Kokonaisveroastetta ei tule merkittävästi nostaa, mutta verotuksen painopistettä pitää muuttaa suosimaan työn tekemistä ja hillitsemään ympäristö- ja terveyshaittoja. Palveluista, perusturvasta ja koulutuksesta ei pidä leikata.

Ympäristöhaittojen vähentäminen:

- Jätteenpolttoveron käyttöönotto 50 M€
- Maa-aines- ja kaivosveron käyttöönotto 50 M€
- Leikataan ympäristölle haitallisia tukia 800 miljoonalla eurolla. Voi sisältää esimerkiksi kunnostusojitusten tuen ja dieselin alemman verokannan sekä maatalouden energiaveron palautuksen poiston.

Harmaan talouden torjunta:

- Veronkierrolle stoppi, veroparatiisit kuriin 400 M€
- Viranomaisten yhteistyön lisääminen
- Laajennetaan käänteinen ALV-velvollisuus matkailu-, huolinta- ja kuljetusalalle.
- Verohallinnon lisäresursointi
- Velvoite tyyppihyväksytyn kassakoneen käytöstä 150M€ (korvaa kuitinantovelvoitteen)
- Tilaajavastuulain kokonaisuudistus.
- Ei hallintarekisterille ja muille pyrkimyksille piilottaa omistuksia.

Muut:

- Poistetaan yksityisen terveydenhuollon Kela-korvaukset asteittain 200M€
- Poistetaan asuntolainojen korkovähennykset asteittain 200 M€

Yhteensä: 1,7 miljardia €

Uutta työtä ja toimivammat rakenteet

Työpaikkojen ja rakenneuudistusten vaikutukset julkiseen talouteen

- 200 000 uutta työpaikkaa = 4,5 mrd euroa
- Sote-palveluiden uudelleenjärjestely = 2,5 mrd euroa
- Julkisten palveluiden tuottavuuden nosto = 2,5 mrd euroa